

MINISTERSTWO ZDROWIA

Warszawa, 2013 -02- 05

Podsekretarz Stanu

Krzysztof Chlebus

MZ-NS-ZM-0213-32168-2/WS/12

Pani

Izabela Jakubczak - Rak

Zastępca

Rzecznika Praw Pacjenta

W odniesieniu do kwestii poruszonej w piśmie znak: RzPP-ZZP-0711-7-4/KAS/12, dotyczącej podjęcia działań zmierzających do prawnego uregulowania zasad wykonywania zawodu psychoterapeuty i terapeuty zajęciowego, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższego.

Informuję, iż w Ministerstwie Zdrowia został opracowany projekt ustawy *o niektórych zawodach medycznych i zasadach uzyskiwania tytułu specjalisty w innych dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia*, który regulował zasady uzyskiwania kwalifikacji i wykonywania wybranych zawodów medycznych, w tym zawodu psychoterapeuty i terapeuty zajęciowego.

W świetle projektowanych przepisów kwalifikacje do wykonywania zawodu psychoterapeuty posiada osoba, która: ukończyła studia wyższe i uzyskała tytuł zawodowy lekarza, magistra pielęgniarstwa, magistra położnictwa lub magistra uzyskanego na kierunku psychologia, pedagogika, pedagogika specjalna, fizjoterapia lub na innym kierunku w ramach, którego były realizowane treści kształcenia w zakresie psychologii w wymiarze, co najmniej 60 godzin oraz ukończyła szkolenie w zakresie psychoterapii, o którym mowa w art. 29 ww. ustawy.

Przepisy przedmiotowego projektu ustawy określały m.in., że szkolenie w zakresie psychoterapii trwa co najmniej 4 lata i obejmuje co najmniej 1 200 godzin kształcenia teoretycznego i praktycznego, zgodnego z ramowym programem nauczania oraz kończy się złożeniem egzaminu końcowego. Ponadto przepisy projektowanej ustawy stanowiły,

że ww. szkolenie poprzedza postępowanie kwalifikacyjne, które uwzględnia ocenę formalną składanych dokumentów oraz rozmowę kwalifikacyjną.

Natomiast, w odniesieniu do zawartych w przedmiotowym projekcie ustawy regulacji dotyczących zawodu terapeuty zajęciowego informuję, iż zgodnie z ww. projektem ustawy kwalifikacje do wykonywania tego zawodu posiada osoba, która:

1. rozpoczęła przed dniem wejścia w życie ustawy i ukończyła studia wyższe na kierunku lub w specjalności terapia zajęciowa, obejmujące, co najmniej 3 000 godzin kształcenia, w tym 2 000 godzin w grupie treści podstawowych i kierunkowych, które obejmowałyby wiedzę z zakresu teorii i technik terapeutycznych i w wyniku których uzyskała tytuł licencjata;
2. ukończyła studia wyższe na kierunku lub w specjalności terapia zajęciowa, obejmujące, co najmniej 3 000 godzin kształcenia, w tym 2 000 godzin w grupie treści podstawowych i kierunkowych obejmujących wiedzę z zakresu teorii i technik terapeutycznych, zgodnie z wymaganiami programowymi określonymi w przepisach wydanych na podstawie art. 28 ww. projektu ustawy i uzyskała tytuł licencjata;
3. ukończyła szkołę policealną publiczną lub niepubliczną o uprawnieniach szkoły publicznej i uzyskała tytuł zawodowy terapeuty zajęciowego lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie terapeuty zajęciowego;
4. ukończyła przed dniem wejścia w życie ustawy szkołę policealną publiczną lub niepubliczną o uprawnieniach szkoły publicznej i uzyskała tytuł zawodowy w zawodzie instruktora terapii zajęciowej.

Wśród rozwiązań systemowych przyjętych w projekcie ustawy *o niektórych zawodach medycznych i zasadach uzyskiwania tytułu specjalisty w innych dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia*, ujęty został również rejestr osób uprawnionych do wykonywania zawodów w ochronie zdrowia. Wpisanie do rejestru miało mieć charakter fakultatywny, jednakże należy podkreślić, iż osoby, które uzyskałyby taki wpis, miałyby znacznie korzystniejszą sytuację w procesie uznawania kwalifikacji w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej. Zaświadczenie o wpisie do rejestru byłoby bowiem państwowym dokumentem, potwierdzającym posiadanie w Polsce uprawnień do wykonywania danego zawodu medycznego.

Jednocześnie projekt ustawy przewidywał procedurę uznawania kwalifikacji w danym zawodzie, co byłoby kolejnym rozwiązaniem prawnym umożliwiającym osobom, które

posiadały kwalifikacje inne, niż wymienione w tym projekcie ustawy, uzyskanie prawa wykonywania danego zawodu medycznego.

Ponadto w projektowanej ustawie zawarte były przepisy regulujące kwestie związane z doskonaleniem zawodowym. Z uwagi na specyfikę ujętych w ww. projekcie ustawy zawodów, projektowane przepisy stanowiły, iż osoba wykonująca zawód medyczny ma nie tylko prawo ale i obowiązek doskonalenia zawodowego, na które składa się zarówno regulowane kształcenie w ramach kursów kwalifikacyjnych i specjalizacji, jak i samokształcenie. Projekt ustawy wprowadzał mechanizmy regulujące systemowo organizację kształcenia podyplomowego określając, iż organizatorem kształcenia mógłby być każdy podmiot, który spełniłby warunki określone ustawą. Jednocześnie przedmiotowy projekt ustawy wprowadzał rozwiązania w zakresie nadzoru nad prowadzeniem kształcenia, w celu wyeliminowania z rynku usług edukacyjnych podmiotów, które nie zapewniłyby właściwej jakości kształcenia i nie mając podstaw prawnych wydawałyby zaświadczenia „uprawniające” do wykonywania specjalistycznych świadczeń zdrowotnych.

Ponadto pragnę podkreślić, iż projektowana ustawa regulowała również kwestie związane z udzielaniem osobom podejmującym doskonalenie zawodowe m.in. urlopu szkoleniowego, jak również zwrotu kosztów związanych z odbywaniem tego doskonalenia. Ponadto, projekt ten przewidywał możliwość dofinansowania specjalizacji oraz kursów kwalifikacyjnych lub doskonalących ze środków publicznych przeznaczonych na ten cel w budżecie państwa z części, której dysponentem jest Minister Zdrowia, w ramach posiadanych środków i limitów miejsc szkoleniowych dla poszczególnych rodzajów doskonalenia zawodowego.

Jednocześnie informuję, iż projekt ustawy *o niektórych zawodach medycznych i zasadach uzyskiwania tytułu specjalisty w innych dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia*, w dniu 8 lipca 2010 r. został rekomendowany Radzie Ministrów przez Komitet Stały Rady Ministrów, jednakże zgodnie z dyspozycją Prezesa Rady Ministrów, został on zwrócony do Ministerstwa Zdrowia w związku z brakiem możliwości zakończenia prac ustawodawczych nad tym projektem w poprzedniej kadencji Sejmu i Senatu.

Ponadto pomimo, że zawody psychoterapeuty i terapeuty zajęciowego nie są uregulowane ustawowo, należy zwrócić uwagę na przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 30 sierpnia 2009 r. w *sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień* (Dz. U. Nr 140, poz.1146, z późn. zm.), które wśród personelu uprawnionego do realizacji wybranych świadczeń uwzględniają „osobę prowadzącą

psychoterapię” i „osobę prowadzącą terapię zajęciową”. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, „osobą prowadzącą psychoterapię” jest osoba spełniająca łącznie poniższe warunki:

1. posiadanie dyplomu lekarza lub magistra: psychologii, pielęgniarstwa, pedagogiki, resocjalizacji albo spełnienie warunków określonych w art. 63 ust. 1 ustawy *o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów* (tj.: dotyczy psychologów, którzy w dniu wejścia w życie ustawy posiadali dyplom magistra psychologii lub dyplom magistra filozofii chrześcijańskiej ze specjalizacją filozoficzno-psychologiczną uzyskany na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim do 1 października 1981 r. lub dyplom magistra filozofii chrześcijańskiej w zakresie psychologii uzyskany w Akademii Teologii Katolickiej do końca 1992 r. oraz pracowali w zawodzie co najmniej dwa lata, wpisuje się na listę psychologów Regionalnej Izby Psychologów, na której obszarze wykonują zawód); oraz
2. ukończenie podyplomowego szkolenia w zakresie oddziaływań psychoterapeutycznych mających zastosowanie w leczeniu zaburzeń zdrowia prowadzonych metodami o udowodnionej naukowo skuteczności, w szczególności metodą terapii psychodynamicznej, poznawczo-behawioralnej lub systemowej, w wymiarze co najmniej 1 200 godzin albo przed 2007 r. ukończenie podyplomowego szkolenia w zakresie oddziaływań psychoterapeutycznych mających zastosowanie w leczeniu zaburzeń zdrowia w wymiarze czasu określonym w programie tego szkolenia; oraz
3. posiadanie zaświadczenia poświadczającego odbycie ww. szkolenia zakończonego egzaminem przeprowadzanym przez komisję zewnętrzną wobec podmiotu kształcącego, w skład której nie wchodzi przedstawiciele podmiotu kształcącego, w szczególności powołaną przez stowarzyszenia wydające certyfikaty psychoterapeuty, zwanego dalej „certyfikatem psychoterapeuty”.

Przepisy tego rozporządzenia do realizacji określonych świadczeń w zakresie psychoterapii dopuszczają także osobę, o której mowa w pkt. 1, posiadającą status osoby uczestniczącej co najmniej dwa lata w podyplomowym szkoleniu, o którym mowa w lit. b, legitymującą się zaświadczeniem wydanym przez podmiot prowadzący kształcenie oraz pracującą pod nadzorem osoby posiadającej certyfikat psychoterapeuty, zwaną „osobą w trakcie szkolenia do uzyskania certyfikatu psychoterapeuty”.

Natomiast, w świetle przepisów ww. rozporządzenia do realizacji wybranych świadczeń z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień dopuszczona jest także osoba, która:

1. ukończyła policealną szkołę średnią i uzyskała dyplom terapeuty zajęciowego albo
 2. ukończyła szkołę wyższą lub wyższą szkołę zawodową na kierunku lub w specjalności terapia zajęciowa, realizującą w programie nauczania, co najmniej cele, treści kształcenia oraz liczbę godzin objętych podstawą programową kształcenia w zawodzie terapeuty zajęciowy i uzyskała tytuł licencjata, lub
 3. posiada inne wykształcenie i uzyskała pozytywną opinię kierownika ośrodka prowadzącego terapię zajęciową dla chorych psychicznie, po co najmniej rocznej praktyce w zakresie terapii zajęciowej w tym ośrodku
- zwana „osobą prowadzącą terapię zajęciową”,

Równocześnie pragnę zauważyć, iż powyższe wymagania kwalifikacyjne są kompatybilne z wymaganiami ujętymi w zarządzeniu Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia Nr 65/2011/DSOZ w *sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień*.

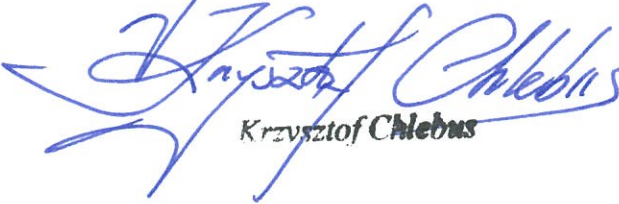
Ponadto, w odniesieniu do zawodu terapeuty zajęciowego informuję, że rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 lipca 2011 r. w *sprawie kwalifikacji wymaganych od pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami* (Dz. U. Nr 151, poz. 896) wśród stanowisk pracy wymienia m.in. stanowisko terapeuty zajęciowego, na którym może być zatrudniona osoba, która: ukończyła szkołę policealną (publiczną lub niepubliczną o uprawnieniach szkoły publicznej) i uzyskała tytuł zawodowy terapeuty zajęciowego lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w tym zawodzie lub tytuł zawodowy w zawodzie instruktor terapii zajęciowej, jak również osoba, która: ukończyła studia wyższe na kierunku (w specjalności) terapia zajęciowa (obejmujące co najmniej 3 000 godzin kształcenia, w tym 2 000 godzin kształcenia w grupie treści podstawowych i kierunkowych obejmujących wiedzę z zakresu teorii i technik terapeutycznych) i uzyskała tytuł licencjata. Jednocześnie osoba legitymująca się powyższymi kwalifikacjami może pracować na stanowisku starszego terapeuty zajęciowego, w przypadku gdy posiada co najmniej 3-letnie doświadczenie zawodowe. W przedmiotowym rozporządzeniu ujęte są również następujące stanowiska pracy: młodszy asystent terapii zajęciowej, asystent terapii zajęciowej i starszy asystent terapii zajęciowej, na których mogą pracować osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania zawodu terapeuty zajęciowego uzyskane w toku kształcenia na studiach wyższych i odpowiednio: 5-letni staż pracy (młodszy

asystent terapii zajęciowej), 7-letni staż pracy (asystent terapii zajęciowej), stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk medycznych lub w dziedzinie nauk o zdrowiu (starszy asystent terapii zajęciowej).

Jednocześnie należy zwrócić uwagę na przepisy przejściowe, zawarte w § 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia. w *sprawie kwalifikacji wymaganych od pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami*, które stanowią, iż pracownik zatrudniony w podmiocie leczniczym przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, nieposiadający wymaganych kwalifikacji, może być zatrudniony na dotychczasowym stanowisku lub stanowisku równorzędnym, jeżeli był zatrudniony na tym stanowisku zgodnie z obowiązującymi dotychczas przepisami, jednak nie dłużej niż przez okres 5 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

W związku z powyższym brak regulacji ustawowych zawodów psychoterapeuty i terapeuty zajęciowego nie oznacza, iż w obowiązującym porządku prawnym nie ma przepisów regulujących wymogi kwalifikacyjne do pracy na stanowisku terapeuty zajęciowego, czy też wykonywanie określonych świadczeń w zakresie psychoterapii i terapii zajęciowej.

Niemniej jednak informuję, iż w dalszym ciągu widzę potrzebę uregulowania zasad uzyskiwania kwalifikacji i wykonywania wybranych zawodów medycznych.

Z wyrazami szacunku

Krzysztof Chlebuz

Do wiadomości:

1. Pan Wojciech Kłosiński Zastępca Dyrektora Departamentu Zdrowia Publicznego.